

RADIOTHERAPIE bij prostaatkanker

Universitair Ziekenhuis Brussel

Radiotherapie bij prostaatkanker

Geconfronteerd worden met prostaatkanker brengt veel vragen en onzekerheden met zich mee. Via deze brochure proberen we u alvast een zo goed mogelijk beeld te geven over de mogelijke bijwerkingen van uw bestraling. We gaan eveneens ook een aantal tips bespreken om deze bijwerkingen te voorkomen of draaglijker te maken.

Radiotherapie werkt lokaal, dit wil zeggen dat de behandeling alleen effect heeft op de plaats waar u bestraald wordt. De bijwerkingen zijn doorgaans van tijdelijke aard. Aangezien de stralen ook na het einde van uw behandeling een tijdje verder werken, is het mogelijk dat de bijwerkingen pas na een aantal weken tot maanden volledig verdwijnen.

De bijwerkingen verschillen van persoon tot persoon. Sommige patiënten hebben veel last, terwijl andere weinig of geen problemen ondervinden. Iedereen is uniek en reageert anders.

Vorbereidend onderzoek

Voor we van start kunnen gaan met de bestraling is er een voorbereidende CT- en/of MRI-scan nodig. De beelden van deze scan(s) worden nadien gebruikt om de stralingsdosis te berekenen. Wanneer u bestraald gaat worden voor prostaatkanker is het belangrijk dat u goed voorbereid bent voor dit onderzoek. U moet steeds een gevulde blaas en een lege endeldarm hebben. Bij de 1ste consultatie op de dienst Radiotherapie krijgt u nauwkeurige informatie over hoe u dit moet doen.

De prostaat is gelegen tussen de blaas en de endeldarm. De blaas en de endeldarm krijgen dus onvermijdelijk ook een deel van de stralen. Door de blaas te vullen en de endeldarm te ledigen, tracht men de stralingsdosis op het gedeelte van de blaas en de darm zoveel mogelijk te beperken.

Bestralingsbehandeling

Tijdens uw behandeling wordt er dagelijks een scan genomen. Om een precieze bestralingsdosis toe te dienen worden deze beelden vergeleken met de beelden van de CT- en/of MRI-scan. Nadien wordt de behandelingstafel naar de exacte beginpositie verplaatst. Op dat moment zal de bestraling starten.

Aangezien de vulling van de blaas en de endeldarm sterk afhankelijk is van uw voedingsgewoonten kan het zijn dat deze dagelijks variëren. Hierdoor kan de positie van de prostaat ook dagelijks veranderen.

Het is van groot belang voor een optimale dosisverdeling dat de blaas en de endeldarm dagelijks op dezelfde manier respectievelijk gevuld of geledigd zijn zoals bij de CT en/of MRI-opnames.

Tijdens de 1ste consultatie op de dienst Radiotherapie én de voorbereiding krijgt u nauwkeurige informatie over hoe u dit moet doen.

Bijwerkingen

Het is mogelijk dat er tijdens uw bestralingsbehandeling een aantal bijwerkingen optreden. Iedereen reageert anders en bijwerkingen kunnen dus verschillen van persoon tot persoon. De voornaamste bijwerkingen die kunnen voorkomen zijn:

- vermoeidheid
- irritatie van de blaas
- irritatie van de darmen

Vermoeidheid

Vermoeidheid is een vaak voorkomende bijwerking die afhangt van verschillende factoren. Meestal neemt de vermoeidheid toe naarmate de behandeling vordert.

Vaak is vermoeidheid het gevolg van een samenloop van omstandigheden die enorm veel energie vragen van uw lichaam:

- De combinatie van verschillende behandelingen.
- Het fysische herstel van uw lichaam.
- De emotionele en psychologische stress die gepaard gaat met het verwerken van uw ziekte.
- Veranderingen in uw dagelijkse routine, het dagelijks naar uw bestralingsbehandeling komen.
- ...

Probeer een goed evenwicht te vinden tussen rust en actieve momenten. Veel rusten kan soms een omgekeerd effect hebben waardoor u zich nog vermoeider gaat voelen. Zorg voor een goede nachtrust. Probeer de dagelijkse dingen die u zelf nog kan te doen en aarzel niet om hulp te vragen als het wat moeilijker gaat. Luister naar uw lichaam en las rustpauzes in wanneer u voelt dat het nodig is. Probeer te ontspannen en zorg voor een gezonde voeding.

Soms kan het zijn dat u het op emotioneel en relationeel vlak heel moeilijk heeft tijdens uw behandeling. Een gesprek met de psychologe kan u en/of uw familie op dit moment enorm veel steun en rust bieden. Indien u dit wenst kunnen wij voor u steeds een afspraak regelen.

Irritatie van de blaas

Zoals we eerder in deze brochure al vermeld hebben, is het zeer belangrijk dat uw blaas dagelijks goed gevuld is voor uw behandeling. Dit is nodig om zo nauwkeurig mogelijk te kunnen bestralen en zo weinig mogelijk stralingsdosis aan de blaas te geven.

Een deel van de blaas kan tijdens uw behandeling echter in het bestralingsgebied liggen. Het is dus mogelijk dat de blaaswand geïrriteerd wordt. Hierdoor kan het zijn dat u vaker kleine hoeveelheden moet plassen. De drang om te plassen kan hoger worden zonder dat u echt naar toilet moet. Tijdens het plassen kan u last hebben van een branderig gevoel. Soms treedt er pijn op in de onderbuik. Het kan ook gebeuren dat er een beetje bloed bij de urine zit.

U hoeft zich geen zorgen te maken maar u brengt best de radiotherapeut hiervan op de hoogte.

Drink voldoende gedurende de hele dag. Op deze manier wordt de urine verdund en heeft u minder kans op een blaasontsteking.

Irritatie van de darmen

Het is mogelijk dat u frequenter stoelgang moet maken en dat de ontlasting dunner wordt. U kan ook meer last krijgen van darmkrampen. Soms kunnen er ook slijmen bij de ontlasting zitten.

Hier zijn alvast een aantal adviezen in verband met de voeding die eventuele klachten kunnen verminderen of stabiliseren:

- Sommige voedingsmiddelen verhogen de darmactiviteit of zorgen voor gasvorming. Tijdens uw bestralingsbehandeling kan u best bepaalde voedingsmiddelen mijden:
  - vetrijke voeding
  - koolzuurhoudende dranken
  - sterk gekruide of pikante voeding
  - alcohol
  - gasvormende voeding zoals kolen, spruiten, ui, prei...
- Het is belangrijk dat u gedurende de hele dag voldoende drinkt. Drink minstens 1,5 tot 2 liter water per dag.

Heeft u nog vragen in verband met uw voeding, vraag dan gerust advies aan de verpleegkundige. Er is een brochure beschikbaar.

Huidverzorging

Bij bestraling van prostaatkanker komen huidproblemen zelden tot niet voor.

Opgelet!: Bij het wassen is het heel belangrijk dat u rekening houdt met de LIJNTJES die op u werden aangeduid. Deze zijn van belang om u goed te positioneren tijdens de bestralingsessies en MOGEN zeker NIET VERWIJDERD WORDEN.

Slotwoord

Deze brochure is een aanvulling op de algemene brochure over radiotherapie. Heeft u klachten of heeft u nog vragen waarop u het antwoord niet vindt in deze brochures, aarzel dan niet om de verpleegkundige of radiotherapeut te contacteren.

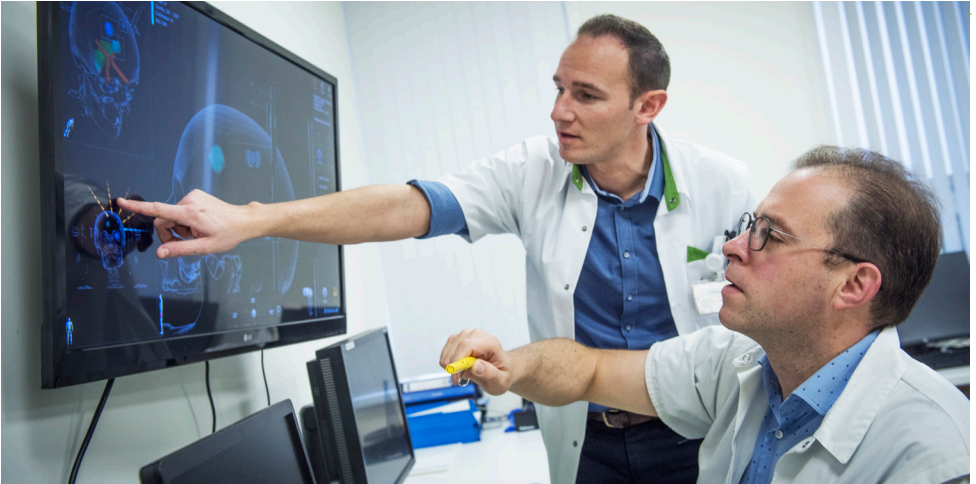
We proberen uw behandeling zo vlot mogelijk te laten verlopen en begeleiden u stap voor stap.

Indien er zich dringende problemen voordoen die verband houden met de bestraling die u kreeg, kan u ons tijdens de kantooruren bereiken op 053 76 66 80. Buiten de kantooruren of in het weekend kan u zich richten tot uw huisarts of huisarts van wacht of u begeven naar de dienst spoedgevallen.

Heeft u nog vragen?

Schrijf ze dan hier neer en stel ze bij uw volgend bezoek.

'Deze folder geeft enkel informatie van algemene aard. Niet alle mogelijke technieken, toepassingen en risico's zijn er in opgenomen. Volledige informatie, aangepast aan de situatie van elke patiënt, wordt door de arts / de betrokken medewerker verstrekt.

Overname van tekst en illustraties vereist de voorafgaandelijke toestemming van de verantwoordelijke uitgever.

Voor reacties op deze brochure: patientinformatie@uzbrussel.be

Universitair Ziekenhuis Brussel
Brussels Health Campus
Laarbeeklaan 101 - 1090 Jette
tel: 02 477 60 41
Radiotherapie@uzbrussel.be
www.uzbrussel.be

Algemeen Stedelijk Ziekenhuis
Merestraat 80 - 9300 Aalst
tel: 053 76 66 80
radiotherapie@asz-aalst.be
www.asz.be

Uitgave: 2023

Verantwoordelijke uitgever: Prof. dr. Mark De Ridder